

Warszawa, 28 marca 1939 r.

URZĄD PATENTOWY

F41 h 4102

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 27959.

Kl. 72 g, 4.

Steyr-Daimler-Puch A. G.
(Steyr, Niemcy).

Pojazd pancerny napędzany silnikiem.

Zgłoszono 3 grudnia 1935 r.

Udzielono 30 stycznia 1939 r.

Pierwszeństwo: 19 lutego 1935 r. (Austria).

Przedmiotem niniejszego wynalazku jest opancerzony pojazd silnikowy, służący za pojazd bojowy; przestrzeń w przedniej części pojazdu, stanowiąca pomieszczenie dla obsługi i dla kierowcy, jest przy tym całkowicie oddzielona od zespołu napędowego, umieszczonego w tylnej części pojazdu, przy czym z pomieszczenia dla obsługi jest wolny widok w kierunku wstecznym w celu umożliwienia jazdy w tył z pełną szybkością, np. za pomocą pomocniczego urządzenia kierowniczego, uruchomianego z tego pomieszczenia. Pojazd według wynalazku jest zasadniczo znamienny tym, że z przodu, pośrodku pojazdu, nad i przed przednią jego osią znajduje się pomieszczenie dla kierowcy, a tuż

za tym pomieszczeniem, między przednią osią a położoną najbardziej ku przodowi osią tylną sześciokołowego pojazdu, znajduje się pomieszczenie przykryte wieżyczką; zespół napędowy, całkowicie oddzielony od tego pomieszczenia i składający się z silnika, skrzynki biegów, przekładni zwrotnej oraz z dmuchawy lub przewietrznika do przewietrzania pomieszczenia silnikowego i wieżyczki oraz nawietrzania chłodnicy, tak jest umieszczony nad zespołem tylnych osi, że wraz ze swym pancerzem nieznacznie tylko wystaje nad i poza cztery tylne koła, przy czym nie wchodzi do pomieszczenia dla obsługi wieżyczki.

Umieszczenie wieżyczki między zespo-

łem osi tylnych a osią przednią daje tę korzyść, że pomimo małego rozstawu kół pomieszczenie bojowe może być szerokie i posiadać znaczną objętość.

Według wynalazku pojazd nie posiada podwozia, a pancerz służy za nośnik pojazdu, gdyż na służącej za dno płycie podstawowej pancerza umieszczony zostaje z tyłu zespół napędowy, a z przodu — urządzenie kierownicze i temu podobne urządzenia. W celu powiększenia przekroju (momentu wytrzymałości) i temu podobnych właściwości wytrzymałościowych płyty podstawowej, dobrze jest ją zaopatrzyć w występy, mogące równocześnie służyć za pancerz dla położonych z dołu części do napędu osi.

W celu uzyskania pojazdu możliwie niskiego według wynalazku stosuje się osie wahań, na których nośniki kół mogą się wahać w płaszczyznach prostopadłych do osi wahań (co jest np. znane z patentu austriackiego nr 136070); nośniki te mogą się wahać w ten sposób, że z zespołu tylnych kół, składającego się z dwóch par kół, umieszczonych jedna za drugą, każde dwa koła tego samego boku pojazdu umieszczone są na wahliwym dźwigarze, który jest obrotowo ułożyskowany na osi, ukształtowanej jako wahliwa półoś, tak iż może wykonywać zasadniczo pionowe ruchy wahliwe w płaszczyźnie prostopadłej do tej półosi, czyli równoległej do osi podłużnej pojazdu.

Na załączonych rysunkach przedstawiony jest schematycznie przykład wykonania przedmiotu wynalazku. Fig. 1 przedstawia przekrój podłużny, fig. 2 i 3 przedstawiają przekroje poprzeczne dwóch różnych przykładów wykonania.

Pojazd, całkowicie zamknięty pancerzem a , posiada w środku, z przodu, nad i nieco przed przednią osią b pomieszczenie c dla kierowcy. Tuż za tym pomieszczeniem, między przednią osią b a położoną bardziej ku przodowi tylną osią d_1

zespołu osi tylnych, składającego się z dwóch osi d_1 i d_2 , a więc w najspokojniejszej części pojazdu, znajduje się pomieszczenie bojowe e przykryte wieżyczką; w pomieszczeniu tym jest umieszczony np. karabin maszynowy f oraz znajduje się miejsce przynajmniej dla dwóch ludzi, obsługujących ten karabin maszynowy.

Tuż za pomieszczeniem bojowym znajduje się zespół napędowy h , całkowicie oddzielony ścianką g od pomieszczenia bojowego i położony między tylnymi osiami możliwie jak najniżej. Zespół ten składa się z silnika h_1 , położonej z tyłu skrzynki biegów i oraz dmuchawy k z kołem zamachowym; dmuchawa ta zabezpiecza przewietrzanie pomieszczenia dla silnika i bojowego oraz nawietrzanie chłodnicy, bez dodatkowych wentylatorów i bez dodatkowych blach kierowniczych lub podobnych urządzeń. Mianowicie dmuchawa, służąca do przewietrzania pomieszczenia dla silnika, powoduje wytwarzanie się w tym pomieszczeniu podczas pracy spadku ciśnienia. Jeżeli więc w ściance g , oddzielającej pomieszczenie dla obsługi od pomieszczenia dla silnika, znajduje się dający się regulować otwór, to wskutek rozrzedzenia powietrza w pomieszczeniu dla silnika powstaje zasysanie powietrza z pomieszczenia dla obsługi do pomieszczenia dla silnika. W ten sposób dmuchawa może służyć do odsysania gazów prochowych z pomieszczenia bojowego.

Z rysunku widoczne jest, że zespół napędowy h nieznacznie tylko wystaje poza cztery koła tylne, a także nie wchodzi do pomieszczenia bojowego. Napęd osi poprowadzony jest z umieszczonej z tyłu skrzynki biegów i , przy czym oś przednia w danym przypadku jest również napędzana.

Pojazd nie posiada podwozia, a pancerz lub płyta podstawowa służy za podwozie, przy czym płyta podstawowa dźwiga z tyłu cały zespół napędowy, a z przodu

— urządzenie kierownicze i temu podobne. Płyta podstawowa zaopatrzona jest w odpowiednie wycięcia do przejścia narządów do przenoszenia sił i napędu osi; ponadto, dla zwiększenia sztywności, płyta ta posiada osłonę *m*, służącą równocześnie za pancerz położonych z dołu części do napędu osi. W osłonie tej znajdują się części do napędu osi, przy czym osłona ta do tego stopnia zwiększa przekrój płyty podstawowej, iż płyta ta posiada dostateczną nośność.

Zespół napędowy leży tak nisko, że obsługa wieżyczki ma wolny widok wstecz, w celu umożliwienia kierowania pojazdem z pełną szybkością także i przy jeździe w tył za pomocą pomocniczego urządzenia kierowniczego, umieszczonego w wieżyczce *e*. Dobrze jest zastosować do celu tego przekładnię zwrotną.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Pojazd pancerny napędzany silnikiem, znamienny tym, że zespół napędowy jest umieszczony z tyłu nad lub za tylną osią pojazdu lub grupą tylnych osi, pomieszczenie zaś dla kierowcy znajduje się nad lub przed osią przednią lub grupą osi przednich, tak iż położona między tymi osiami i najbardziej wolna od wstrząsów część pojazdu jest wyzyskana do umieszczenia w niej broni palnej wraz z obsługą, przy czym zespół napędowy jest umieszczony z tyłu tak nisko, iż z pomieszczenia bojowego pojazdu widoczny jest bez przeszkód teren z tyłu, co umożliwia także jazdę wstecz.

2. Pojazd według zastrz. 1, znamienny tym, że silnik, skrzynka biegów i chłodnica znajdują się w pomieszczeniu, oddzielo-

nym od pomieszczenia bojowego za pomocą pancernej ścianki (*g*), przy czym dmuchawa zaopatrzona w koło zamachowe tak jest umieszczona w tym pomieszczeniu w stosunku do położonej z tyłu chłodnicy, iż służy z jednej strony do przewietrzania tego pomieszczenia oraz oddzielnego od niego pomieszczenia bojowego, z drugiej zaś strony — do nawietrzania chłodnicy bez dodatkowych wentylatorów lub dodatkowych blach kierowniczych lub podobnych narządów.

3. Pojazd według zastrz. 1, znamienny tym, że stanowi trójosiowy pojazd z utworzonym przez pancerz nadwoziem, które samo dźwiga swój ciężar.

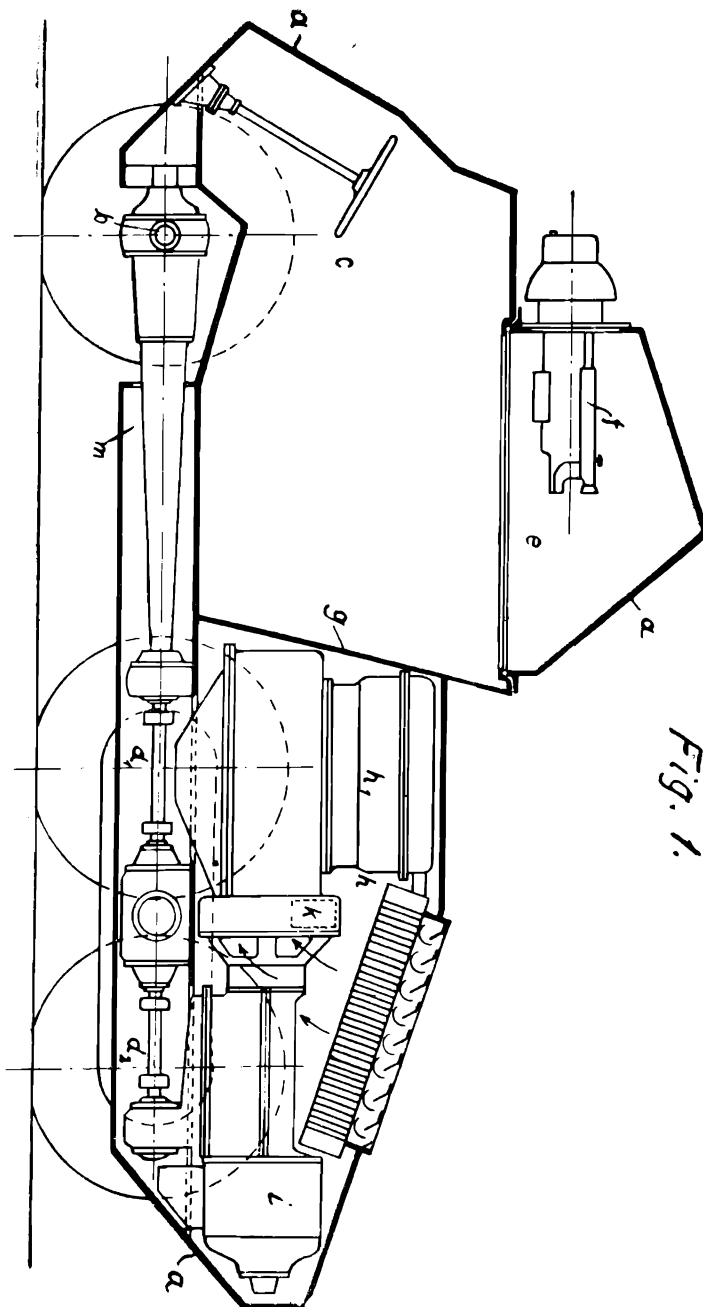
4. Pojazd według zastrz. 1, znamienny tym, że płyta podstawowa opancerzenia jest usztywniona wystającym ku dołowi pancerzem, przykrywającym z dołu narządy przenoszące napęd, tak iż płyta podstawowa dzięki temu posiada dostateczną nośność, np. przy uszkodzeniu skrzyni pancernej.

5. Pojazd według zastrz. 1, znamienny tym, że w celu zmniejszenia jego wysokości przy zapewnieniu możliwie największej ruchliwości kół po nierównym gruncie każde dwa tylne koła z tego samego boku pojazdu osadzone są na wspólnym dźwigarze, który jest obrotowo zawieszony na osi stanowiącej wahliwą poprzecznie półos, tak iż dźwigar ten wykonywa ruchy wahlwe w płaszczyźnie równoległej do osi podłużnej pojazdu.

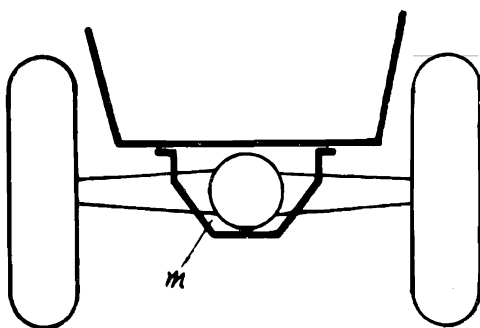
Steyr - Daimler - Puch

A. G.

Zastępca: M. Skrzypkowski,
rzecznik patentowy.

Fig. 2.

Fig. 3.

